

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

HISTORIA DA MÚSICA

INDICE

OBXETIVOS XERAIS

CONTIDOS XERAIS

PROGRAMA 4º

PROGRAMA 5º

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

METODOLOXÍA

AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

ATENCIÓN A DIVERSIDADE

TEMAS TRANSVERSAIS

TRATAMENTO DAS TIC

OBXECTIVOS XERAIS

A ensinanza da Historia da Música no grao profesional terá como obxectivo contribuír a desenrolar nos alumnos as capacidades seguintes:

1. Coñecer en cada época as relacións entre a creación musical e o resto das artes.
2. Captar a través da audición as distintas correntes estéticas para situar as obras musicais no tempo e recoñecer o seu estilo.
3. Coñecer e comprender a música de cada época en relación cos conceptos estéticos imperantes e saber aplicar estes coñecementos a interpretación do repertorio de estudio.
4. Valorar a importancia da música no desenrolo da natureza humana e relacionar o feito musical cos fenómenos socioculturais nos que se desenrola.
5. Adquirir o hábito de escoitar música e interesarse por ampliar e diversificar as preferencias persoais

CONTIDOS XERAIS

A música na cultura occidental: períodos, xéneros, estilos e compositores. Audicións analíticas con partitura relativas a conceptos, xéneros, épocas, etc. Situación da obra musical no seu contexto social, económico, Ideolóxico e artístico.

PROGRAMA DE 4º CURSO HISTORIA DA MUSICA

TEMA 1.- A SITUACIÓN DA MÚSICA NAS POSTRIMERÍAS DO MUNDO ANTIGO.

- 1.- A herdanza grega.
- 2.- O sistema musical grego.
- 3.- A igrexa cristiana primitiva.

TEMA 2.- CANTO RELIXIOSO E CANCIÓN PROFANA NO MEDIEVO.

- 1.- O canto e a liturxia romana.
- 2.- Clases, formas e tipos de canto relixioso.
- 3.- Desenrolos ulteriores do canto relixioso.
- 4.- Teoría e práctica musical no Medievo.
- 5.- a monodia non litúrxica e profana.
- 6.- Música instrumental e instrumentos medievais.

TEMA 3.-OS COMEZOS DA POLIFONÍA E A MÚSICA DO SÉCULO XIII.

- 1.- Entorno histórico da polifonía primitiva.
- 2.- O organum primitivo.
- 3.- Os tipos de organa.
- 4.- Os modos rítmicos.
- 5.- Organum de Notre Dame.
- 6.- O conductus polifónico.
- 7.- O motete

TEMA 4.- A MÚSICA FRANCESA E ITALIANA DO SECULO XIV.

- 1.- Antecedentes xerais.
- 2.- O ars nova en Francia.
- 3.- A música italiana do Trecento.
- 4.- Música francesa de finais do século XIV.
- 5.- Música ficta

TEMA 5.- DO MEDIEVO AO RENACEMENTO: A MÚSICA INGLESA E A ESCOLA BORGOÑONA NO SÉCULO XV.

- 1.- A música inglesa.
- 2.-A escola borgoñona.

TEMA 6.- A ERA DO RENACEMENTO: DE OCKEGHEM A JOSQUIN.

- 1.- Características xerais.
- 2.- Os compositores do norte.
- 3.- Josquin des Prez.
- 4.- Algúns contemporáneos de Obrecht e Josquin.

TEMA 7.- NOVAS CORRENTES NO SECULO XVI.

- 1.- A xeración franco-flamenca de 1.520-1.550.
- 2.- O nacemento dos estilos nacionais.
- 3.- O madrigal e outras formas parecidas.
- 4.- A música instrumental no século XVI.

TEMA 8.- MÚSICA RELIXIOSA DO RENACEMENTO

- TARDÍO. 1.- A música da Reforma de Alemaña.
- 2.- A música relixiosa da Reforma fora de Alemaña.
 - 3.- A Contrarreforma.
 - 4.- A escola veneciana.

TEMA 9.- MÚSICA DO BARROCO TEMPRANO.

- 1.- Características xerais.
- 2.- A ópera temprana.
- 3.- Música de cámara vogal.
- 4.- Música relixiosa.
- 5.- A música instrumental.

TEMA 10.- ÓPERA E MÚSICA VOGAL A FINAIS DO SÉCULO XVII.

- 1.- Ópera.
- 2.- Música relixiosa e oratorio.

TEMA 11.- MÚSICA INSTRUMENTAL DO BARROCO TARDÍO.

- 1.- Música para teclado.
- 2.- Música para conxunto.

TEMA 12.- O TEMPRANO SÉCULO XVIII.

- 1.- Antonio Vivaldi.
- 2.- Jean-Philippe Rameau.
- 3.- Johann Sebastian Bach.
- 4.-A música instrumental de Bach.
- 5.- A música vocal de Bach.
- 6.- Georg Friedrich Händel.

PROGRAMA DE 5º DE HISTORIA DA MUSICA

TEMA 1.- FONTES DO ESTILO CLÁSICO: A SONATA, SINFONÍA E A ÓPERA

NO SÉCULO

XVIII. 1.-A

Ilustración.

- 2.- A música instrumental: sonata, sinfonía e concerto.
- 3.- Ópera canción e música relixiosa.

TEMA 2.- AS POSTRIMERÍAS DO SÉCULO XVIII.

- 1.- Franz Joseph Haydn.
- 2.- As obras instrumentais de Haydn.
- 3.- As obras vocais de Haydn.
- 4.- Wolfgang Amadeus Mozart.
- 5.- As primeiras obras mestras de Mozart.
- 6.- O período de Viena.

TEMA 3.- LUDWIG VAN BEETHOVEN.

- 1.- O home e a súa música.
- 2.- Primeiro período.
- 3.- Segundo período.
- 4.- Terceiro período.

TEMA 4.- OS CONTEMPORÁNEOS DE BEETHOVEN: A MÚSICA INSTRUMENTAL

- 1.- Schubert.
- 2.- a música para piano: Clementi, Dusek y Field.
- 3.- Czerny, Moscheles, Hummel.

TEMA 5.- O LIED: SCHUBERT E OS SEUS PREDECESSORES.

- 1.- A escola berlinesa.
- 2.- Viena e o sur de Alemaña.

TEMA 6.- A EXPANSIÓN DA ÓPERA.

- 1.-A ópera en Italia: Rossini, Donizetti e Bellini.
- 2.- A ópera en Francia: a Grand Opera.
- 3.- A ópera romántica alemana.
- 4.- Wagner e o drama musical.
- 5.- A ópera italiana e francesa de fin de século.
- 6.- Verdi.

TEMA 7.- O ROMANTICISMO FRANCÉS E

ALEMÁN. 1.- Os virtuosos: Chopin y Liszt.

- 2.- O romanticismo francés. Berlioz.
- 3.- O romanticismo alemán: Schumann e Mendelssohn.
- 4.- Brahms e Bruckner.

TEMA 8.- A FIN DUNHA ERA .

- 1.- O nacionalismo ruso: Tchaikovsky, Balakirev, Mussorgski, Borodin, Rimski-Korsakov y Rachmaninov.
- 2.- O nacionalismo na Europa do Este: Smetana, Dvorák, Janáček.
- 3.- Viena: Mahler e Strauss.
- 4.- O norte de Europa: Sibelius e Elgar.
- 5.- Francia: Debussy e Ravel.

TEMA 9.- A PRIMEIRA METADE DO SÉCULO XX.

- 1.- A segunda escola vienesa: Schoenberg, Berg e Webern.
- 2.- A alternativa radical: Stravinsky.
- 3.- Os cruces europeos: Bartók, Hindemith, Weill, Orff, Poulenc, os seis: Satie, Falla.
- 4.- Norteamérica: Ives, Cowell, Varése.
- 5.- A principal corrente americana: Copland, Carter, Bernstein, Menotti.
- 6.- Gran Bretaña e a Unión Soviética: Vaughan Williams, Holst, Delius, Prokofiev, Shostakovich, Britten, Tippett.

TEMA 10.- A MÚSICA A PARTIR DE 1945.

- 1.- O serialismo integral: a revolución serial en Francia: Messiaen e Boulez. O serialismo en Alemaña: Stockhausen: o serialismo americano: Babbitt. Stravinsky e o serialismo.
- 2.- Indeterminación: Cage.
- 3.- Innovacións na forma e na textura: a música textural. a música estocástica.
- 4.- O novo pluralismo: a idade post-serial. Citas e collages. Jazz, rock e influencias populares.
- 5.- Unha volta a simplicidade: Minimalismo. o redescubrimento da tonalidade. Microtonalidade
- 6.- Desenvolvementos na tecnoloxía: Musique concrète. Estudios electrónicos. Sintetizadores. Música por ordenador.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Realizarase unha avaliación continua e un exame trimestral tendo en conta os seguintes criterios:

- 1.- Identificar a través da audición obras de diferentes épocas e describir os seus rasgos máis característicos. Este criterio avalía a capacidade do alumno para captar o xénero a estrutura formal e os rasgos estilísticos máis importantes das obras escoitadas..
- 2.- Identificar a través da audición e a análise de obras de diferentes épocas e estilos, os rasgos esenciais dos diferentes períodos históricos.

Mediante este criterio avalíanse os coñecementos do alumno no relativo a distinción dos distintos estilos e as súas peculiaridades.

3.- Realizar un comentario crítico a partir da audición dunha obra determinada. Este criterio trata de avaliar a capacidade do alumno para valorar un feito musical concreto dende una perspectiva persoal.

4.- Por medio da audición e a análise, situar cronoloxicamente e comparar obras musicais de similares características que sexan representativas dos principais estilos ou escolas, sinalando semellanzas ou diferencias entre elas. Mediante este criterio de avaliación pretendese comprobar si o alumno identifica e sitúa cronoloxicamente os diferentes períodos da Historia da Música, así como si distingue a súas principais características.

5.- Interrelacionar a Historia da Música con a de outros aspectos da cultura e o pensamento. Mediante este criterio pretendese avaliar a evolución do pensamento crítico do alumno no referente a súa capacidade de valoración das distintas etapas da Historia da Música, dentro do contexto social e cultural no que se produciron.

6.- Identificar as circunstancias de todo tipo que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo das distintas épocas, estilos ou autores máis representativos da Historia da Música. Con este criterio pretendese avaliar a capacidade do alumno para analizar a complexidade de circunstancias e intereses que pola súa importancia determinen o posterior desenvolvemento dunha época, un estilo ou un autor determinado.

7.- Realizar comentarios de texto sobre escritos relativos a música ou de contido musical dende o punto de vista histórico e estético. Este criterio avalía a capacidade do alumno para captar e describir os prantexamentos plasmados polo autor e relacionalos coas correntes estilísticas dunha época concreta.

METODOLOXÍA

Na asignatura de Historia da Música o profesor fai as exposicións orais sobre os diferentes contidos do programa.

Cada unha destas clases vai acompañada por distintas audicións e análise de partituras das diferentes épocas ou estilos. Asemade pódese completar a clase con comentarios de texto de cada unha das épocas que se están a analizar. o profesor actuara de guía na exposición creativa do alumnado.

o alumno atende e anota contidos teóricos, escoita audicións, analiza partituras, le comentarios de texto e emite xuízos de valor sobre os diferentes aspectos propostos.

BIBLIOGRAFÍA

4º HISTORIA DA MUSICA

Grout, Donald J. y Palisca, Claude V. Historia de la música occidental, 1. Alianza Música. Madrid 1990.

Reese, Gustav. La música en la Edad Media. Alianza Música. Madrid 1989.

Reese, Gustav. La música en el Renacimiento. 2 vol. Alianza Editorial. Madrid 1988.

BIBLIOGRAFÍA

5º HISTORIA DA MUSICA

Grout, Donald J. y Palisca, Claude V. Historia de la música occidental, 2. Alianza Música. Madrid 1990.

Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed. Akal,

Madrid, 1994. Plantinga, Leon. La música romántica.

Ed. Akal, Madrid, 1992.

AVALIACIÓN E CUALIFICACIÓN

A avaliación será **continua ou de procesos**, de forma que nos permita un control e seguimento do proceso de ensino-aprendizaxe posibilitando a súa progresiva e continua adecuación ás dificultades e necesidades que vaian xurdindo respecto da planificación inicial.

Así mesmo, realizarase unha **avaliación inicial ou diagnóstica** que nos permita identificar os coñecementos previos do alumno, as súas destrezas, habilidades e actitudes previas para así poder planificar o traballo que deberá realizar cada alumno en particular.

En última instancia realizarase unha **avaliación final ou de resultados** ao final de cada trimestre e ao final do curso que, ao comparar os obxectivos iniciais cos resultados finais, servirán como referente para medir os avances do alumno.

Unha **avaliación criterial**, comparando o progreso do alumno coas metas establecidas previamente en relación coa súa propia situación inicial utilizarase para avaliar o progreso de alumnos con necesidades educativas especiais.

Finalmente, o profesor potenciará nas clases colectivas a **coevaluación** dunha forma construtiva así como a autoevaluación por parte dos propios alumnos.

PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

O control da adquisición dos contidos e o desenvolvemento das habilidades técnicas e expresivas por parte dos alumnos, poderá facerse de distintos modos:

- **Traballo persoal diario:** a observación sistemática durante as clases será o principal procedemento para recompilar información fiable acerca do progreso do alumno.
- **Traballo en grupo:** a actitude ante o traballo nas clases, o respecto aos demais, a aceptación e o ofrecemento de apoio, posta en común de exposicións, debates, discusións, etc?serán actividades avaliábeis a través da clase colectiva.
- **Realización de traballos fora da aula:** análise de partituras, traballo con partituras (digitacións, arcos, etc.), traballos escritos, etc.
- **Probas prácticas:** probas técnicas, exames trimestrais e finais, exames ante tribunal, etc. Poderán utilizarse como método para avaliar a adquisición de coñecementos por parte dos alumnos.

CRITERIOS PARA A CONCESIÓN DE AMPLIACIÓN DE MATRÍCULA

Para conceder a ampliación de matrícula, é requisito que o alumno supere os obxectivos e contidos do curso no que está matriculado e os profesores de todas as materias consideren que pode superar os do seguinte. O protocolo para seguir é o seguinte:

- 1.- O profesorado que considere a posibilidade de ampliación de matrícula, poñerá en contacto co titor do alumno.

2.- O titor solicitará á xefatura de estudos unha xunta evaluadora extraordinaria (ou no seu caso, unha sesión de avaliación ordinaria) coa totalidade dos profesores do alumno implicado, para poñer en común a idoneidade ou non da ampliación de matrícula, así como a información que se transmitirá ao alumno, pais ou titores legal sobre o proceso. O titor levantará un acta onde se recollerán as conclusións dos informes do profesorado. Para que a ampliación de matrícula sexa posible, deberá haber un acordo unánime de todo o profesorado.

3.- O titor informará á familia, se é menor de idade, ou ao alumno, se é maior de idade, sobre o estado do proceso. A información achegada polo titor debe ser de carácter global, é dicir, que se comprobarán as posibilidades de poder ampliar matrícula de maneira colectiva por parte de todos os docentes do alumno cunha decisión unánime e firme. No caso de que a familia ou o alumno maior de idade non desexase seguir co procedemento, este conclúe.

4. No caso de que se aconselle a súa promoción, o titor deberá informar o alumno maior de idade ou a familia, acerca da solicitude que deberá realizar á atención da dirección do centro para levala ao consello escolar. O consello escolar reunirse coas solicitudes recibidas pola dirección. Aquelas que leven o visto e prace, serán reflectidas no acta de avaliación correspondente. Posteriormente o alumno deberá ir á secretaría do centro para realizar os trámites administrativos correspondentes.

PROCEDIMENTOS DE RECUPERACIÓN ORDINARIOS

Serán actividades de recuperación individuais, en cada caso, mediante un informe elaborado polo profesor:

- Os alumnos que necesiten medidas de recuperación poderán asistir como oíntes ás clases de compañeiros de niveis similares.
- Exames de recuperación ao longo do curso.
- Asistencia a clases de reforzo.

PROBAS EXTRAORDINARIAS DE SETEMBRO

Os alumnos que non aproben o curso en xuño dispoñerán dunha proba extraordinaria no mes de Setembro. Para superar a devandita proba, os alumnos han de interpretar na mesma as obras que lles serán notificadas no seu correspondente informe de avaliación negativo. En calquera caso, hanse de alcanzar os contidos mínimos esixibles para cada curso establecidos na presente programación. En caso de dúbida o alumno deberá consultar ao profesor correspondente.

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A atención á diversidade derivase do concepto de atención ás necesidades educativas especiais, na medida en que todos somos diferentes, somos diversos, non aprendemos da mesma forma e necesitamos unha atención diferente. Estas diferenzas veñen determinadas por variables como as capacidades, as estratexias cognitivas, a atención, os coñecementos previos, os estilos de aprendizaxe, a motivación, o axuste emocional, a integración social, etc. Neste sentido, tamén se expresa o concepto de atención ou educación individualizada, referida á necesidade de que cada alumno desenvolver as súas capacidades ao máximo e de forma persoal.

Na aula de Historia da Música, deberá adaptarse o exercicio diario ás condicións específicas de cada alumno, coa finalidade de dar unha resposta educativa o máis adecuada posible ás súas necesidades. Por esta razón, os obxectivos deberán adaptarse ás situacións concretas segundo considérese oportuno, do mesmo xeito que poderá ser necesario retomar, reforzar ou prolongar determinados contidos. En definitiva, o profesor terá a oportunidade de deseñar as súas propias actividades, modificándoas ata a súa correcta asimilación ou ben desenvolver outras novas en función da adaptación do alumno.

Unha ferramenta fundamental na determinación e orientación das medidas de adaptación, reside na **acción tutorial**. Tendo en conta a dificultade e especificidade dos estudos realizados no Conservatorio, a colaboración das familias é determinante para conseguir un desenvolvemento óptimo do alumno. Unha información ampla sobre as características e esixencias de cada materia e unha adecuada comunicación periódica e fluída, con entrevistas habituais cos pais, son a base para poder establecer as condicións máis adecuadas para o desenvolvemento do proceso didáctico. Así mesmo, establecerase unha comunicación constante cos compañeiros de claustro, profesores implicados na educación do alumno de maneira que se poidan obter datos relevantes que permitan en caso necesario reorientar a actividade formativa e levar a cabo as adaptacións que sexan necesarias.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Existen unha serie de medidas establecidas legalmente con vistas a responder as situacións extremas da diversidade do alumnado:

- **Reforzo educativo:** trátase dunha medida de atención á diversidade dirixida especialmente a aqueles alumnos que presentan dificultade ou baixo nivel. Pódese entender como un esforzo adicional que precisa realizar un alumno temporalmente ao non superar algúns dos contidos propostos. Dadas as

características do centro e as particularidades da materia, non se contempla a posibilidade de realizar apoios fose da aula e a cargo dun especialista (como o profesorado de Pedagogía Terapéutica), senón que se realizarán na aula co profesor de Historia da Música. O reforzo pode consistir en: a realización dunha serie de traballos (fora do horario de clase) de consolidación dos contidos esixibles ou o establecemento dun horario de resolución de dúbidas ou de revisión de tarefas (por exemplo, minutos antes ou despois doutra clase á que o alumno deba acudir ao Conservatorio).

- **Á metodoloxía**, utilizando as estratexias máis adecuadas ao alumno, orientando o seu estudo cara aos aspectos máis apropiados, proporcionando os materiais ao alumnado, etc.
- **Ás actividades**, deseñando algunhas específicas, diminuíndo ou aumentando o seu número, establecendo diferentes graos de consecución, etc.
- **Á avaliación**, empregando ferramentas de avaliación diferenciadas, eliminando ou introducindo determinadas probas, etc.

TEMAS TRANSVERSAIS

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo dos ensinos de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto ton muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade

musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertenzan.

- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do lecer, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar escoítaa de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para finalizar, a **educación moral e cívica** abordarámola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demais. Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, á material da aula, ao profesor, etc.

TRATAMENTO DAS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E DA COMUNICACIÓN (TIC)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

O centro debe contar con algún equipo informático con conexión a internet. Para a materia de Historia da Música, a rede é unha importante fonte de información, tanto para a consulta de fondos de bibliotecas, lectura de artigos especializados sobre a materia, procura de partituras, arquivos de audio, vídeos ou libros especializados. É recomendable usar na aula tecnoloxías da información e da comunicación, sempre que contemos con recursos que nolo permitan.